

„Lenn délen, édes éjen, édent remélsz”

A címet a My Fair Lady-ből kölcsönöztem, mert a közelmúltban egy egészen érdekes szakmai úton vehettem részt, ahol reménykeltő dolgokat láttam. A helyszíne Gaeta volt, egy város Nápoly és Róma között félúton.

Az utóbbi években kitartóan kerestem azt a gyártót vagy gyártókat, akik tudnak olyan eszközöket előállítani, amelyek – lehetőleg kompromisszum nélkül – képesek leváltani a meglévő reflektorparkunkat. Ne gondolja senki, hogy ehhez rendelkezésünkre áll a szükséges tőke, a kutatásom egyelőre a vágy tárgyainak megtalálására irányul. Ezért az ígéretesnek tűnő reflektorokat igyekszem kipróbálni is, ha lehetséges, hazai pályán. A kiállításokon is hozzá lehet jutni hasznos és pontos ismeretekhez, de az otthoni teszt adja a leghasználhatóbb információkat. Még az előző évad végén kölcsönkaptunk egy hazai fejlesztésű reflektort, ami a ETC Source Four LED-es változatára hasonlít, de lényegesen több, mint replika! Ez az eszköz a Sceni-Tech-en keltette fel az érdeklődésemet. Az egyik fontos elvárásunkat – mely szerint az új reflektorhoz is használni tudjuk a meglévő Selecon Pacific lencséinket – kielégítette ugyan, de ezzel az optikával sajnos nem produkált akkora fényerőt, mint a meglévő, halogénizzós profilunk. A színvisszaadása sem tette lehetővé, hogy beillesszük a meglévő parkba, azonos fel-

adatok ellátására. Most ősszel viszont új kihívója akadt az agg új-zélandi bajnoknak! Elődjét már kipróbáltuk, de a színkeverős változat által biztosított fehér fény nagyon távol állt az elvárásainktól. A továbbfejlesztett változat viszont nagyon kellemes meglepetést okozott. Nem árulok zsákamacsákat: a PROLIGHTS ECLIPSE-HDTWC típusáról van szó. Ez volt az első olyan, általunk itthon is kipróbált profil, amelyik komolyan megkísértett bennünket. Úgy éreztük, hogy némi kompromisszummal, de találtunk egy olyan színházi profilgépet, amelyik a színvisszaadását tekintve már elég jó ahhoz, hogy ne üssön el drasztikusan a meglévő eszközeinktől, és a hozzá tartozó ETC-kompatibilis lencsékkel fényerőben felül is múlja azokat, a színkeverés lehetősége és a széles tartományban változtatható színhőmérséklete miatt pedig új lehetőségeket, azaz a meglévő helyzethez képest előrelépést biztosít. Lényeges paraméter az is, hogy mindezt elfogadható áron teszi! Mivel ígéretesnek tűnt a berendezés, ezért nem sajnáltuk a fáradságot, hogy megnézzük a legkritikusabb szabályzási részt, azaz a fény „feljövételét” és

„eltűnését”. Ez a sajátossága az, ami megnehezíti egy LED-es eszköz integrálását egy meglévő világítási parkba. Azt tapasztaltuk, hogy az „eltűnés” jónak mondható, bár egyelőre nincs lehetőség a halogén fényerő csökkenésével együtt járó színhőmérséklet-csökkenés, magyarul az elsárgulás szimulálására, de mivel ez csak szoftver kérdése, így viszonylag egyszerűen megoldható. A kívánatosnál gyorsabb kezdeti szakaszon egyedi szabályzási görbe írásával próbáltunk úrrá lenni. Itt is jól jönne a szoftveres segítség a gyártótól, de ezek kis problémák az eddig tesztelt eszközökhöz képest.

Tapasztalatainkról természetesen konzultáltunk a forgalmazó Lysis Project szakembereivel, és az egyik eszmecsere után meghívtak egy tanulmányútra a PROLIGHTShoz. Szerencsére október elején a színház új bemutatói nem akadályozták meg az utazást. A tapasztalatszerzés és a világlátás mellett leginkább az motivált, hogy esetleg személyesen lesz alkalmam átadni azokat a tapasztalatokat a fejlesztőknek, amelyeket a tesztelés során szereztünk. Böröcz Sándor és Tatarek Péter sem volt szkeptikus ebben a →

→ kérdésben, nem érezték öncélúnak kéréseinket. Persze evés közben jön meg az étvágy, azaz a legsürgősebb az 1 kW-os profilok helyettesítőjének megtalálása volt, de a SZÍNPAD előző számában bemutatott európai uniós energiahatékonysági reformcsomag miatt a többi halogénizzós reflektort sem biztos, hogy sokáig tudjuk használni. Amennyiben egy kikényszerített, gyorsabb átmenet következik be, akkor az elvárás, hogy az új berendezés tökéletesen illeszkedjen a régiek közé, jórészt értelmét veszti. Ugyanakkor nem mondhatunk le arról, hogy a fényvetőpark legalább annyira egységes legyen, mint eddig volt. Tisztában vagyok vele, hogy az azonos izzóval szerelt, de eltérő gyártmányú reflektorok között is akadt észrevehető eltérés, de ez lényegesen kisebb volt, mint ami a LED-es eszközöknél tapasztalható. Így nagyon kíváncsi voltam a kipróbálttal azonos fényforrást használó Fresnel-lencsés reflektorokra is, ezt a cég honlapján fedeztem fel. A PC lencsés fényvetők előállításától sajnos egyelőre ők is tartózkodnak, de ha folytatódik az eddig tapasztalt fejlődési ütem, akkor hamarosan talán ez a típus is elérhető lesz náluk.

A hétfős magyar csapat minden tagja – magamat is beleértve – és ezzel együtt a szakmai eszmecsere is a Ferihegyi repülőtérrel indult. Az utazók név szerint:

- Glatz Gábor és Horváth Ádám (For Event)
- Nosz Botond (LB Electric, Nagyvárad)
- Vernes András (Energolux, Kolozsvár)
- Böröcz Sándor és Tatarek Péter (Lisys-Project).

Számomra különösen fontos információ volt, hogy a rentál üzletág képviselőitől megtudhattam, milyen elvárásaik vannak egy-egy technikai berendezéssel kapcsolatban. Beszéltek arról, hogy mi alapján választanak, mennyi ideig szeretnének használni egy berendezést,

mekkora megtérülési idővel számolnak, illetve mennyire jellemző a használt eszközök eladása, ha már kiszolgálták az idejüket. Nosz Botond is színházban dolgozik, akárcsak én. Egyetértettünk abban, hogy mi kénytelenek vagyunk hosszabb használati idővel számolni, és a megtérülés nem forintosítható.

A Fiumicino repülőtérre fogadták vendéglátóink csapatunkat és a más járatokkal, különböző országokból érkező kollégákat, majd két busszal indultunk tovább Gaeta felé. Az idő szép volt, még gyönyörködhettünk a naplementében a tenger felett. Este kötetlen vacsora keretében lehetőségünk volt megbeszélni tapasztalatainkat az Európa számos országából érkezett kereskedőkkel és felhasználókkal. A kommunikációban Tatarek Péter volt a segítségemre, mert – sajnos – angoltudásom a csekély jelzővel illethető.

Egy német kolléga mesélt arról, hogy a halogén fehér kiváltására szánt ECLIPSEHD2-t összehasonlították egy 2 kW-os Niethammer profillal, és a LED-es fényforrással rendelkezőt jobbnak találták a fényerőt illetően, ami jelentős előrelépést jelent a közelmúlthoz képest is. Ha jól emlékszem, élőben 2010-ben láttam LED-es profilt a Miskolcon tartott Sceni-Tech-en egy Robert Juliat Aledin képében. Akkor még az is meglepett, hogy egyáltalán sikerült egy nem pontszerű fényforrásból élesen határolható fényt varázsolni. Nyolc év alatt pedig a fényerő és a színvisszaadás területén is annyit fejlődtek az új trónkövetelők, hogy csak a hatalomátadás végleges időpontja maradt nyitva. Persze a kérdés korántsem ennyire egyszerű, mert az előző SZÍNPAD-ban bemutatott, frissen felújított berlini operaház színpadtornyában rengeteg halogén Niethammert láthatunk. A cég pedig – hon-

Hivatalos magyarországi disztribúció: Fullrange Kft. // www.fullrange.hu

lapjuk szerint – feléledt Csipkerózsika-álmából és újból gőzerővel termel.

A második nap délelőttjén vendéglátóink először a kereskedő cégek képviselőit tájékoztatták üzleti terveikről, elképzelésikről. Ide csak Sándor és Péter volt meghívva, de látható lelkesedéssel meséltek az ebédnél egy új mozgó fejes fényvetőről, amit talán majd mi is láthatunk... A „nagy megnyitó” számunkra a szállásunktól kb. 20 km-re lévő PROLIGHTS-központba vezető rövid buszúttal kezdődött. Ekkor a most átadott épületegyüttes még délutáni fényben fürdött. Az ajtón belépve végre kézzelfogható közelségbe kerültem az általuk forgalmazott termékekkel. Azért nem a gyártott szót használtam, mert itt, a központban a logisztikai és vezetési funkciókon kívül a fejlesztés és a tesztelés egy része kapott helyet. A gyártás egésze és a tervezés egy része Kínában történik. Úgy gondolom, helyes, hogy

ezt nyíltan vállalják, a mai globalizált világban amúgy is ez a jellemző, ha gyakran nem is hozzák a vevő tudomására. A PROLIGHTS, ha jól értettem, 30 éves múltra tekint vissza és 20 éve állítat elő saját termékeket, amelyek jelenleg szinte az egész show-technikát lefedik. Jelen vannak a hagyományos film-, épület-, színház- és természetesen a koncertvilágítás területén is. Ezenkívül saját márkás hangtechnikát, LED-falakat, trussrendszereket és rackbe szerelt elosztószekrényeket forgalmaznak, és több világmárka olaszországi képviselőjét látják el. Minderről a valóban nagy méretű bemutatóteremben hallhattunk, ahol a cégalapító fia, Fabio Sorabella köszöntötte az egybegyűlteket. A protokolláris részt rövidre fogva, több reflektort mutatott be működés közben, amelyek egy dúsán felszerelt koncertszínpadra voltak telepítve. Ezzel párhuzamosan a bemutatott eszköz legfontosabb paramétereit egy nagyméretű LED-falon láthattuk. Olyan olaszos temperamentummal áradt a szakmai információ, hogy elég volt követni. Ezután következett egy mellbevágó fényshow, ahol a telepített eszközök megmutatták, mire képesek. Heavy metal stílusú zenét választottak, amire egy lengyel operátor készített elsőprő erejű fényorgiát. Ha valódi koncert lett volna, a látvány el is nyomta volna a zenekart, kiszámítva a nézők figyelmét. Abban bíztam, hogy ezután ismét lesz idő kipróbálni a működő eszközöket még a kezdés előtt, a színpad melletti térben erre is volt lehetőség. Ez a vágyam nem teljesült, mert a műszak elkezdett átállni egy következő eseményre a színpadon, míg a tesztelésre szánt teret egy akrobata hölgy foglalta el, aki egy karikán mutatott be gyakorlatokat a félhomályban. Így csak azok a „kézzelfogható” tapasztalatok gazdagítottak, amelyekre még a ceremónia kezdete előtt sikerült szert tennem.

A kipróbálható reflektorok közül a Fresnel-lencséseket igyekeztem jobban megismerni, hiszen most láttam először. Az első benyomások itt is nagyon jók voltak, de az idő rövidsége és az összehasonlításhoz nélkülözhetetlen ismert etalon nélkül csak olyan ismereteket tudtam szerezni, mint egy kiállításon. Nem gondolom, hogy minden résztvevő kevesellte a program szakmai részét, de én ebből határozottan többet igényeltem volna. Valaha PR-ismereteket →

► ECLIPSEFRESNELPTW

► ECLIPSEHDTWC profil

VARILIGHT 1100 LED

Mindent a szemnek.

chromasound.hu

VARI*LITE

→ is oktattak nekem, és ha ebből a szempontból vizsgálom a rendezvényt, több hibát is találok. A mediterrán időfelfogással való találkozás a gyakorlatban már nem annyira vonzó, nagyon sok volt a csúszás, a pontatlan kezdés, a várakozás a buszokra. Egy Németországban tartott hasonló rendezvényt összehasonlítva, itt kevés volt a szakmai rész aránya. Nem állítom, hogy a másikon minden előadást élveztem, de a lényeg azért tolmácsolás nélkül is érttem. A nagy forgatagban most esélyem sem volt kommunikálni bárkivel az engem foglalkoztató kérdésekről. De a bölcs mondás szerint „ha Rómában vagy, élj úgy, mint a rómaiak; ha máshol vagy, élj úgy, ahogy mások!” Így elvegyültem a bemutatóterem melletti füves részen felállított partiszátor környékén ögyelgők között. Itt ismét vegyes benyomások értek. Egyrészt a gyakorlatban láttam az akkumulátorról akár 8 órán át működő világítótesteket. Ez a szegmens néhány éve még nem létezett, most viszont a *Százholdas pagonyban* csinálhatunk egy figyelemre méltó világítást Micimackó születésnapja alkalmából, ha meg tudjuk oldani a fénypultunk tápellátását. Mert mindehhez már sem aggregátor nem kell, sem ideiglenes „lekötés” az áramszolgáltatótól, sőt semmiféle vezeték, mert a világítótestek kábel nélkül kapják a vezérlést. Glatz Gábor szerint már Magyarországon is nagy igény van ilyen eszközökre, és nem lehet eleget venni belőlük, főleg azért, mert a kis méretük és tetszetős kivitelük miatt gyakori, hogy kevesebb eszközt lehet összeszedni a bontásnál, mint amennyit telepítettek. Azt gondolom, hogy mozgó díszletelemeken némelyik berendezés színházban is nagyon hasznos lehet, úgyhogy jó volt működés közben látni őket.

Miközben pizzára és italra vadásztunk a sátorban, egy zenekar állt be hosszasan, így értékes tapasztalatokat szerezhettem arról, miként

szólalnak meg különféle hangszerek az egyik saját márkás hangfalrendszeren... Időközben elkezdődött egy műsor a bemutatóteremben. A színpadon zenekari kísérettel négy énekesből álló formáció adott elő közismert dalokat. Péterrel egyetértettünk abban, hogy itt sem használták ki a helyzetben rejlő lehetőséget, mert az előző bemutatóval ellentétben itt meglehetősen visszafogott világítással fűszerezték a műsort. Míg az első agyonnyomta volna a produkciót, most az „egy szám – egy világítás” koncepciót követték. A műsor többet érdemelt volna, mert a zenészek és az énekesek egyaránt jók voltak. Ezenkívül a LED-es világítás hatását az emberi bőrre több alkalommal is tanulmányozhattuk egy light vetkőzőshow keretében!

A műsor után tovább barangoltunk, mivel szinte az egész komplexum nyitva állt a résztvevők előtt. Így a roppant méretű raktárban elhelyezett svédasztalok mellett láthattuk a távolban eltűnő telepakolt polcok sorait. Ez viszont elég hatásos látványelem volt! A raktárból a tesztelő-, fejlesztőrézlegbe jutottunk, ahol több reflektor volt elhelyezve burkolat nélkül, és több részegységet lehetett szemügyre venni az asztalokon, a szerszámokkal és a műszerparkkal együtt. Azaz ez is egy erotikus show volt, csak mérnök beállítottságuk részére. Sajnos a helyi szakemberek nem voltak jelen, így itt sem tudtam senkit zaklatni a kérdéseimmel. Ebbe csak félig nyugodtam bele, Böröcz Sándor közvetítésével írott formában próbálok választ kapni arra, hogy milyen módosítások kérhetők, illetve terveznek-e további eszközöket az ECLIPSE-ben megismert színkeverős LED fényforrással.

Azért szerettem volna személyesen kapcsolatba kerülni vendéglátóink közül valakivel, mert ebben a cégben meglehetősen nagy innovációs erőt látok. Már az is szokatlan, hogy valaki komolyan jelen akar lenni mind a színházi, mind a

show-világítás területén, hiszen eddig maximum csak némi átfedést tapasztalhattunk. Amennyiben tényleg lényeges dolog, hogy az eltérő fényerejű és más funkciót ellátó világító berendezéseink azonos fényminőséget szolgáltatassanak, akkor a PROLIGHTS-nál erre látszik lehetőség. Azt gondolom, hogy a világítástechnikai piacon tovább folytatódik a gyors ütemű átalakulás, több nagy nevű gyártó háttérbe szorul, esetleg meg is szűnik, és újak veszik át a helyüket. Ezek közül az egyik lehet ez a cég. Az elsődlegesen koncertszínpadokra szánt eszközeik közül jó néhányat tudnánk használni mi is, de ami lényegesebb, a show-iparban dolgozó útítársaink is elismeréssel nyilatkoztak a látottakról.

Szóval, ha az ázsiaiak voltak anno a kistigrisek, akkor az olaszok stílusosan az éhes farkasok lehetnek!

Remélem, hamarosan több reflektort ki tudok próbálni tőlük hazai körülmények között, és amikor ténylegesen szükségessé válik, már tudok több olyan eszközt megnevezni, ami együtt használható a meglévővel és/vagy képes a kiváltására.

A harmadik nap már a hazautazásról szólt, hajnali felkeléssel, buszon, repülőn, metrón és vonaton utazással, amit otthoni premiernézés követett. A megelőző két nap során viszont megismerhettem és bejárhattam egy gyönyörű olasz városkát, amelyről előtte még nem hallottam, pedig méltán helyet kaphatna az utazási irodák kiemelt ajánlatai között. Emellett sok hasznos szakmai tapasztalatot is szereztem. Köszönet ezért a Lisysnek, és természetesen a PROLIGHTS-nak!

Végül egy klasszikus filmből szeretnék egy idézettel búcsúzni: „*Louis, I think this is the beginning of a beautiful friendship.*”

SIMON OTTÓ

Wöeres Sándor Színház

LEDko TM Profile

SoftLite Led

Reflection LEDko

Risalto Led

PELYHE KFT
Light-Sound-Stage